

ΠΑΛΗΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η ΠΡΩΤΗ ΑΠΟΓΡΑΦΗ

‘Η πρώτη άπογραφή που έγινε στη Θεσσαλονίκη. Πώς αυξήσαν σι Βούλγαρες. Η κατάπληξης των έντοπιων για τὸ πρωτοφάνες τοῦ πρόγματος. Η παρεξήγουποι μιᾶς χῆρας στην Αγία Τράπα. Ένα περιεργό θέμα. Η ἀρχαιοί Ελλάζ... παραποιημένη ! Πώς δέν ἀπεγράψε ο Χασάν Ταζήμ Πασσάς καὶ πώς ἀπεγράψε ο Πρίγκηψ Νικόλαος. Η γλώσσα τῆς σπιτονοικουρδῆς τοῦ κ. Λαζαρίδηου. Ο θυμός τοῦ Βούλγαρου στρατηγοῦ Χασσφιεφ κλπ. κλπ.

‘Η άπογραφή τῶν κατοίκων ποὺ ἔγινε πρὸ ήμερων μονῆρες στὸ νοῦ, τὴν ἀληθινότητα ἐκείνην άπογραφῆ ποὺ δενεγρήθη στὴ Θεσσαλονίκη στὰ 1912, ἐνώ ἔξακολουθούσε, σχεδόν, ὅ πολειος, κ’ ἐνώ ἐτοιμάζονται ὁ δεύτερος ἐναντίον τῶν Βούλγαρων. Η άπογραφή τοῦ εἰχον δριστοῦ για τὶς 27 Απρίλιου. Οἱ ἀπογραφεῖς ἤλαν στρατολογῆθη, ὡς επὶ τὸ πλεῖστον, ἀπὸ τὰ ἀρτιστήστατα Δημοσίου γραφεῖον τῆς Μακεδονίας. Γιά βοηθοῦ τοὺς ωρίσθησαν οἱ γραμματισμένοι ὄπλιτες τῶν συνταγμάτων ποὺ βρίσκονταν στὴ Θεσσαλονίκη.

Γιά τὴν ἀπογραφή αὐτῇ χρηματοπισθῆκαν καὶ Τούρκοι καὶ Εβραίοι τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ δόλιγοι Βούλγαροι, γιά τοὺς Βουλγάρους τῆς Θεσσαλονίκης, οἱ οποῖοι παρ’ ὅλην ἔλευψη νῦ ἐκατονταπλάσσουν τοὺς Θεσσαλονίκεις συμπατιτρίες των ...

‘Ἐτοι, οἱ Βούλγαροι ἀπογραφεῖς στὸ δελτίον Βουλγαρικῆς οἰκογενείας ποὺ εἴλη μόνον πέντε μέλη, ἔγραψαν δεκαεπτά !... ‘Ἐνας δὲ γιατρὸς Ἰβραΐων, ποὺ είχε τὰ σπίτι του στὴν Ἑγγατία, ἐνώ ήταν αὐτός, ἡ γυναίκα του καὶ τὸ παιδί του, ἔγραψεν στὸ δελτίο του ὅτι ἡ οἰκογένεια τοῦ ἀποτελεῖτο ἀπό... ἐννηα ψυχές !...

‘Οταν δὲ ἡ Ελλήνας ἀπογραφεῖς κατάλαβε τὴν κακοήθεα καὶ τὸν ωτίστης γιατὶ ἔγραψε φύματα, ὁ Βούλγαρος γιατρὸς ἀπάντησε :

— Καὶ ἂν δὲν είμαστε ἐννηα ψυχές... θὰ γίνουμε πολὺ γοργοῖα !...

‘Ἐντυπωσία δὲ ἔκανε τότε καὶ ὁ φανατισμὸς μερικῶν Βουλγάρων γαλατάδων. Δεν ἥθελαν γ’ ἀπογραφοῦν ἐάν δὲν περνοῦσαν... Βούλγαροι στρατιώταις νὰ τὸν ἀπογράψουν. (Ήταν τότε ἡ ἐποχὴ τῆς συγκατοχῆς).

‘Η ἀπογραφὴ γέν γένει ήταν χωρὶς δργάνωστ καὶ σύστημα. ‘Ἐπειδὴ δὲ γνόταν γάρ πώτι φορτὶ στὴ Θεσσαλονίκη, είχε παρεγγέλγι τις, καταπλήξεις καὶ ἀποδούκητα μοναδικά. ‘Αναφέρουμε κάμποσα ἀπὸ αὐτό :

Μερικοί ‘Ἐβραίοι στὸ δελτίο τῆς ἀπογραφῆς, κάτω ἀπὸ τὰ ὄνοματά των, τὸ ἐπάγγελμα, τὴν ἡλικία κλπ. ξω τράβιζαν διάφορα ἱερογλυφικά !... ‘Ἄλλοι πάλιν στὴ στήλῃ : ‘Θρησκεία ! ἡ δέν ἀπαντοῦσαν τίποτε ἡ ἔγραψαν «καμπία» !...

Στὰ δελτία ἔπειτε, ὡς γνωστὸν γ’ ἀπογραφοῦν καὶ δυοι ἔκομηθηκαν τὴν νύκτα ἔκεινη σὲ συγγενεικὸν ἡ φιλικὸν σπίτι.

Στὴν συνοικία λοιπὸν τῆς Αγίας Τράπας, στὴν συνήθη ἐρώτηση τοῦ ἀπογραφεῖς :

— ‘Ἐκομιμήτη κανεῖ, χθὲς τὸ βράδυ, ἔδω μέσα ;

‘Ἐδύνωσε μάλιστα καὶ στρημέσα τὰ χέρια τῆς στονες γοφούς της, ἐφώναξε ἀγρα :

— Νά μοι κάνεις τὴ κάρι νά ξέρεις πῶς μιλᾶς ! Γιατὶ τὸ πῆρες μωρὸ τὸ σπίτι μου, νὰ ἀπογραφάζω ἀνθρώπους τὴ νύχτα ;...

Κάποιος ποὺ είνε σήμερα ἀνάτερος υπάλληλος στὴ Θεσσαλονίκη δταὶ τοῦ διώσεως μιστακούρδος καὶ ἀρμανίος σπιτὸν ικονικοῦ του, τὸ δελτίο της, γιά νά τὴς τὸ συμπληρωσῆ, ἐπιβιδή ἦταν ἀγράμματο, ἔγραψε σ’ αὐτό :

‘Ονομαὶ καὶ ἐπώνυμοι : — ‘Κατερίνα Μουλουχτοῦ. Θρησκεία : Χριστιανὴ ‘Ορθόδοξος’. Επάγγελμα : ‘....Συνταγματάρχης’....

‘Ο Πρίγκηψ Νικόλαος, ἔγραψε μόνος του τὸ δελτίο του, ὡς ἔξης: ‘Ονομαὶ καὶ ἐπώνυμοι : — ‘Πρίγκηψ Νικόλαος’. Επάγγελμα : ‘Αξιωματικός’ !...

Σ’ ἔμπις είχαν ἀναθέσει νὰ ἀπογράψουμε τοὺς διαμένοντας εἰς τὰ ἔξι τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ ἐπάνω ἀπὸ τὸ πεδίον του ‘Ἀρεως χαρόπιτα — τότε ἵσαν χαράφια καὶ χαροκόπελες ἔκει πέρα καὶ σκουπιδιῶν σωροῖ. ‘Εκεὶ βρήκαμε ἔνα πλήθος γυναικῶν οἱ περισσότερες τῶν διοίσων είχαν τὸ ἔξης παράξενον δόμα : «Μπηγίνα».

— Τὶ σημαίνει Μπηγίνα γρατούσαμε. — Σημαίνει..... δνομα ! — Πότε γιορτάζεις ; — Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. — «Πηγὴ» πές μας τότε, Χριστιανὴ μου !...

‘Ἐνας φτωχός ‘Ελληνας ποὺ καθόταν ἔκει σὲ μιὰ τενεδοσκέπαστη καλύβα, είχε ἔνα σωρὸ παιδιά φέροντα δρχαία παρηλλαγμένα ὄντα.

— Πῶς τὸ λέντο τὸ παιδιά αὐτό ;

— Φιλοκτήνος ! (Φιλοκτήμων).

— Έκεινον ; ‘Αχειλάκης ! (Αχιλλεύς).

— Τοῦτο :

— Μουστουκλῆς ! (Θεμιστοκλῆς).

— Τὸ ἄλλο ;

— Περιδόρου !

— Τὶ λές μωρέ ;

— Περιδόρου. ‘Ετσι τὸ εἰπε ὁ νουνός του δ κύρῳ ‘Λγγελάκης. (Ο κ. ‘Αγγελάκης ὁ κατόπιν Δήμαρχος Θεσσαλονίκης).

Τέλος πάντων μὲ πολλὲς δισταποκρίτες μάθαμε πῶς δ κ. ‘Αγγελάκης τὸ εἶχε πῆ «Περίανδρο» καὶ ἡ μάθισα τοῦ φτωχοῦ πατέρα τὸ μετεποίησε σὲ «Περίδορο» ! ***

Μιὰ δευτερίας Σαντορινίου στὴν Αγία Τράπα, στὴν ἐρώτηση «ἄρρεν η θῆλυ» γέμισε τὴν στήλη μὲ θαυμαστικά.

Νεαρὸς δὲ κορτάκας, ἀπογραφεῖς, στὸ δελτίο ποὺ δύωσε πρὸς συμπλήρωσα σὲ μᾶς δεσποινίσσεις, ποὺ τὴν είχε στὸ μάτι, κοντά στὸ δυνατόν, τὴν ἡλικίαν κλπ. προσέθεσε καὶ μᾶς δικῆ του ἐρώτηση :

— Πόσην προίκα έχετε ; ***

Μιὰ Βούλγαρά σηγαρείσε στὸ δελτίο της ἡλικίαν 19 ἑταῖν. ‘Εσημείωσε δὲ ἐπίσης δι τὴν ἡλικίαν 6 τένα !

— Πόσο καιρὸ δέκεις παντερέμην ; τὴν ρώτησε δ κ. Μιχ. Σαμαρᾶς, δικηγόρος τώρα καὶ Πρόεδρος τῶν Φιλαθλεύσθρων στὴ Θεσσαλονίκη.

— Δυό.

— Πῶς δέκεις τότε δέκα παιδιά ;

— ‘Η Βούλγαρα τάξασε.

— Νά, τὰ δέκα !...

— Τὶ διαβόλο, κάθε μῆνα δηγὸς γεννᾶς ἐσύ !... μουρμούρισε δ κ. Σαμαρᾶς.

‘Ἐναν Τούρκο τὸν ρώτησαν, ποίας ὑπηκοότητος είνε.

— Βαλά Μπιλέμην ! (Μά τὸν Θώρ, δὲν ξέρω) ἀπάντησε ύψωντας καὶ τὰ δύο του χέρια πρὸς τὸν οὐρανό...

‘Ο Τούρκος στρατηγὸς Χασούν—Ταζήμ Πασσάς, ὁ παραδόσας τὴν Θεσσαλονίκην στοὺς ‘Ελλήνας δέν ἀπέγραψε. ‘Εζήτησε διαταγὴν ἀπὸ τὸν Πρίγκηπα Νικόλαου, νά μήν ἀπογραφῆ.

Μὲ τὴν ἀπογραφὴ τῶν ἐπισήμων ἔγιναν ἀπόποτο πολλά.

Τρεις ἀπογραφεῖς, ἐκ τῶν δύοισιν ὃ ἔνας σήμερα είνε δικαστής, ἐφένεναν, σώνει καὶ καλά, νὰ ἀπογράψουν καὶ τὸν Γάλλο Πρέσενο, τὴν δημαρχού τοῦ προξενείο του!!!

Μιὰ ζητιάνα ἀφού ἀπεγράψε, μὲ ἐπάγγελμα «Διακονιάρα» είπεν κατόπιν στοὺς ἀπογραφεῖς :

— Καὶ τώρα δώστε μα πενταρούλα !...

Οι ποὺ πενταρούλοι ήσανε οι Τούρκοι. Είχε δοθῆ διαταγή, πρὸν τελείωσεν ή ἀπογραφὴ κανένας νά μήν βγῆ ἀπὸ τὸ σπίτι του.

Κ’ οι Τούρκοι δίδοντας τὸ δελτίο τους, φωτίουσαν τοὺς ἀπογραφεῖς σιγά—σιγά :

— Καὶ τώρα, μποροῦμε νὰ βγούμε λίγο δέκα !

Μιὰ δασκάλα στὴ στήλη τε ‘τις ἐπάγγελμα έχετε, προσέθεσε : «Μεμητεσμένη» !...

Τῆς εὐχηθῆκαμε καλές δουλειές.

Πολλὰ δελτία παρουσίαζαν τὴν τότε ἐθνολογικὴ κατάστασα, τῆς Θεσσαλονίκης.

— Ετοι δ σύζυγος, σ’ ἔνα δελτίο, ή ταν Αντεριακός, είχε γυναικα ‘Ιταλίδα, τὸ Αντεριακός, τὸ ηλικιόν ‘Ιταλικῆς ὑπηκοότητος καὶ τὸ τρίτο, τὶ λέτε δι την;

— Τὸ τρίτον ήταν... ‘Ολλανδικῆς ὑπηκοότητος, γιατὶ τὸ εἶχε βαφτίσει δ

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΕΡΩΤΟΧΤΥΠΗΜΕΝΟΙ

Τόξ, τόξ, τόξ, τόξ !...

'Ενω τά ευκίνητα δάχτυλά της έτρεχαν άπαντα στή γραφομηχανή, ή Μανέτ παρακολουθούσαν συγχρόνως λοξά τις κυνήσεις του ι. Ροζέ, που μόλις είχε μπει στό γραφείο...

Τό ψηλό δεύτερο παλληκάρι την έτρηγνότες με άμηχανία. Επιτέλους έπηρε θάρρος και της είπε με τρεμάμενη φωνή :

— Δεσποινίς Μανέτ, μήπως σας ένοχλω ; Ό, σέ μια στιγμή θα τελειώσω !

· Η Μανέτ έπιψε νά χτυπά τά πλήκτρα της γραφομηχανής και τόν εκντάξεις παρέστηναν.

— Είνε τρία χρόνια τώρα, ζρχους νά λέγε ο Ροζέ, που είμαστε συναδέλφοι ου' αύτο τό γραφείο... Τό διτέ έρχομαι συγχάν δώδη, χροίς λόγο, έτοι μονάχη γιά νά σάς δώ, δε σάς έβαλας ποτέ σε καμμιά ηπονία ;

— Ομοιογά πώς δχι, άπαντησε ή Μανέτ. Δινω τόσο λίγη προσοχή σέ δι τη συμβαίνει γύρω μου...

— Ένα μιλούσαν άδιάρροφα δημεν, ο κ. Ροζέ την κύτταξε και μεθύσε αύτην την έμφωρη της.

— "Άν θέλετε νά γίνετε γυναίκα μου, έξακολούθησε αύτός, ώ, είμαι βέβαιος πώς θά ζουσαν εύτυχισμενού.. "Έχουμε κι ου δύο καλούς μισθωνούς.. Θα έρχομαστε μαζίν στό γραφείο, θα τρώμε μαζίν στό ρεσταρέο..

— Καλά, καλά ξέφω, θά σκεφθώ κ. Ροζέ, άπαντησε ή νέα. Αφίστησε με τώρα μόνη..

· Ο Ροζέ την έχαιρετησε και βγήκε έξω κάνοντας συγχρόνιας τη σκέψη :

— Άπειχα ! Απέτυχα οίκτρως !.. Μού άπαντησε μ' έναν τόσο πού δήν μου έπιερπέτει νάνω πιαύ καμμιάν ελπίδα...

· Η Μανέτ βρισκόταν τώρα σε μεγάλη άμηχανία. Την προηγούμενη μέρα στό περιπέτεια, ποντιγωναν, ένας άλλος συναδέλφος της, ο κ. Μαρσέλ, της είχε κάνει την ίδια α πρόταση. Και η Μανέτ, φυσικά, είχε δώσει την ίδιαν την άπαντηση σε κείνον :

— «Θά σκεφθώ...»
Τώρα πειά δήν είχε παρά τή δυσκολία της έκλογης. "Επρεπε τάχα νά γίνετε γυναίκα του Μαρσέλ, του τολμηρού, του σατέτον και διτσεδατούν, η ου σήσχου Ροζέ, του μαλτικού, του λεπτού, τον επιστρέφοντα;

Τό μειωμένο, δηνά δη δακτυλογράφος "έπηγε στό έστιατο δρόμο, βρήκε τό Μαρσέλ στή συνηθισμένη του θέση. 'Ό νέος, τρίβοντας την ξέρια του, την φωτίσει :

— Ή, λοιπόν, δεσποινίς Μανέτ, έσκεφθήκατε ;

— Θεα μου, τί βιαστικός πού είσαστε ! Μά άφηστε με λίγον και πιο νά σκεφθώ !

— Σκεφθήτε, σκεφθήτε δυσον καιρό νομίζετε πώς σας ξειράζεται για νά σπαστεστε.

— Οταν τήν είδε νά καθεταί απέναντι του, περιμένοντας τό φαγήτο πού είχε παραγενθεί, δη Μαρσέλ τήν άψινθυσε :

— Ξέρετε, έλλησμόνα σά νά συμπληρώσω τό δελτίο της σπιτοκοινουράδος του. Και στή σήλη «γλάσσα», έγραψε τών έξης :

— «Γλάσσα ;.. δέκας πήχες ».

Μεταξύ τών άπογραφέντων ήταν και... Χασάψιεφ, δη διοικητής των Βουλγαρών σπιτωταριών διμάνειαν Θεοσαΐανικης, δη δύοιος διεμποτεψήθη, γκατι στά δελτία της άπογραφής αι άνωτήσεις ήσαν όμονον στην "Ελληνική γλώσσα και τή Γαλλική, άλλα και στην "Εβραική και τή Τουρκική άκορα.

— Ακούτε νά γράμψουν και Τούρκικα ; Σάν νά μη τους διώξει πειά, άπο δδ γιά πάντα τους Τούρκους !..

— Κ' έπιασε κ' έσβυσε τη Τούρκικα γράμματα του δελτίου.

Τό μειωμένο είχε τελειώσει ή άπογραφή. Τά δελτία άπο τά διάφορα πινάκια με καρτούσια στό κεντρικό γραφείο της άπογραφής, δην προσθέτεστο στους άπογραφεις και...

— Οταν έγινεν ή κατάταξης φωκτες άρολινπες βρέθηκαν κει μέσα. Ποτε άπογραφή δέν άπειχε δπως ή πρώτη αύτη της Θεσσαλονίκης. Άλλα και κομιμά άπογραφή δέν πιστεύω νό ήταν πιο εύχαριστη και πιο διασκεδαστική δπως αύτη.

Στ. Στεφανίτσιου

άφοι δέν θά την έφηνε νά έργαζεται πιειά.

Λίγες μέσες έργοτερα ή Μανέτ ήταν έτοιμη νά δώση τό λόγο της, στόν Μαρσέλ, δταν τής κατέρηγε ξαφνική ή ίδεα νά κάνη ένα μικρό πείρομα. Θά δοκιμάζει τά αισθήματα του Μαρσέλ και του Ροζέ.

· Έπήγε στό γραφείο και προσποιήθηκε πώς ήταν βαθειά ληπτή μένη :

— Θεα μου ! τί στενοχωρημένη πού φαινόσαστε ! τής είπε ο Ροζέ. Μήπος πάθατε τίποτε δυσάρστο, δεσποινίς Μανέτ ;

— Είμαι άλιθεα πολλή ληπτήμαν, φίλε μου. Φαντασθήτε πώς οιμέρα ποιά ποιά, δταν ξύπνησα, βρήκα τό Ζουζού, τό καναρίν μου, καλέ, ξαπλωμένο κάτω με τη φτερά άνοικτά στό κλοιούν του. Ψόφρος δη καμένος μου δ Ζουζού, τό ποντάκι μου που με τό τραγούδην του γέμει χαρά τό σπιτι μας !

· Ο Ροζέ, γεμάτος άληθην συγχίνηση, έπροσπαθήσε νά τήν παρηγορήγη :

— Σάς ληπούμει με δηλη μου τήν καρδιά, δεσποινίς ! Τι κρίμα νά χάρασε ένα τέτοιον συντρόφο !... "Ένα καναρίν άξεις κάποτε πιο πολικόν μή άπο έναν άνθρωπο... Πρέπει ν' άγονταστε ένα δλό.

· Σέ λιγό ή Μανέτ έπαιξε στό ρεστωράν την ίδια κωμωδία και στόν εύθυμο Μαρσέλ. Αύτη τή φορά δημος ; ή άπαντησης ήταν έντελης διαφορετική :

— Ε-, καλά, είνε λυπρός, τό παραδέχομαι, είπε δ Μαρσέλ, άλλα δέ δη καλούσατε βέβαια τό κέφι σας γιά ένα βρασοκαναρίν... Τό κάτω κάτω βαλσαμώστε τον τόν μικρό σας Ζουζού... "Έμπροσθε, έμπροσθε, χαμογελάστε...

· "Η Μανέτ έχαιρεταις μά και σκέρτηκε συγχρήνως : · Ο Μαρσέλ δέν έχει καρδιά !..."

Τήν άλλη μέρα τό πων, μόλις πήγε στό γραφείο της ή Μανέτ, έδοκινασ μά μεγάλη έκπληξη. Βήκε μπρόδες στό γραφομηχανή της ήταν μακρή, κυψήλη κλουβάκι.

— Τοφερες κάποιος μικρός πρό διάγιουν και είπε πιο : είνε γιά σάς, τής έξηγησης δ Ροζέ, συνοδεύοντας τά λόγια του μή ένα γλυκό χαμογελο.

· Η Μανέτ συγκινήθηκε βαθειά.

— Ή, τί εύγενηκή γιαρονομία !.. ψυθύρωσε. Και συνέχισε πιο δυνατά : "Άν γιά σάς πούσα με συγκινείτε κ. Ροζέ !

· Ο Ροζέ βαθειά συγκινήμενος άπαντησε :

— Σάς εύχαριστω γιά τά καλά σας λόγια δεσποινίς. Σάς εύχαριστωσαν !...

Κατά βάθος διως άπορούσα τής ή έξαριστης της. Ήταν γιά τό καναρίν. Κι' διως δέν τής τό είχε στελει αύτός. Θάδετε νό τής τό φανερώση αύτό, μά τώρα πειά δέσταζε, φωβόταν μή τήν κάστη...

· "Η Μανέτ τόν εκντάξεις στό μεταξύ αύτο δη τρηφρότητα και σκέφτοταν : "Ωρισμένως δ Ροζέ έχει καλύτερο αίσθημα αύτη τό Μαρσέλ... Θά τον κάνω δ, την θέλω !"

Και χωρίς νά γάρια καιρό δη πρόσθεσε :

— Κύριε Ροζέ, προσερτες νά δήτε τούς γονεις μου... Τούς έκανα λόγο γιά σάς.. Δέν έχουν κομιμάν δινήροση νά πάρω άντρα μου έναν άπο τους πιο πολύ συμπαθείς συναδέλφους μου, κι' αύτός έστω σεις αίσκοβης.

· Ο Ροζέ έπερε αύτο συγκίνηση, δέν μπορούσε νά πιστέψει σε τό εύτυχια.

— Δεσποινίς Μανέτ, ψυθύρωσε, μά κάντε τόν πιο εύτυχιασμένο άνθρωπο τού κόσμου ! Αφού μού τό πιοτέρετε, θά πάσσα διαδίκτης σεις, εύχαριστο, σάς εύχαριστω !

· Από αύτη τήν ήμέρα ή Μανέτ έπιψε νά πηγάινη πειά στό ρεστωράν πού τρώει δ Μαρσέλ. Και τό εύθυμο παλληκάρι συλλογιέται αιδάκοπα :

— "Άν δέν μη ήθελες, μπορούσε νά μοι τό πη μάμέσως ! " Οταν τήν είδα τόσο λυπρέμαν, τής έστειλα στό γραφείο ένα κλουβί μ' ένα καλοκαίρινον. Απ' τήν ήμέρα έσκινη τήν έχασα ! Βγύλτα διοικόν, μά μτοεύς, πέρα με τέτοια διαβολοθήματα..."

· Αλφόνς Κροζέ

ΤΟ ΛΕΓΚΟΜΑ ΤΗΣ ΑΤΒΙΔΟΣ ΚΑΙ Ο. ΚΡΑΤΟΥΜΗΣ

· Ο Στέφανος Δραγούμης παρεχελήθη κάποτε πάδο μετ' Α'τθίδα κυρίων νά τής γράψῃ κάτι στό λεύκωμά της, τού δόποιον μόνον ή τελευταία σελίς ήταν λευκή. "Ολες ή άλλες ήσαν γεμάτες με φλυαρίσεις πεζές και δημιωτερες. Πήρα λοιπόν κι' ο κ. Δραγούμης τό λεύκωμα και έγραψε έπι τής τελευταίας αιτού σελίδος : *"Τέλεις κατ' θέση θεού δόξα !..."*

